

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС МЕДІАТОРІВ І МЕДІАТОРОК НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕДІАТОРСЬКОЇ МЕРЕЖІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ЛА СТРАДА-УКРАЇНА»

Цей Кодекс було розроблено в рамках діяльності медіаторів та медіаторок Національної медіаторської мережі ГО «Ла Страда-Україна» (надалі «НММ») з урахуванням Закону України «Про медіацію», Європейського кодексу поведінки для медіаторів, Кодексу етики медіатора ГО «Національна асоціація медіаторів України», зарубіжних стандартів і вітчизняної практики діяльності медіаторів/медіаторок.

Метою цього Кодексу є встановлення етичних основ та стандартів діяльності НММ, розвиток єдиної організаційної культури медіаторів/медіаторок НММ.

Виконання та дотримання положень цього Кодексу є обов'язковим для медіаторів/медіаторок НММ, а порушення його норм є підставою для виключення з НММ.

Норми цього Кодексу не скасовують та не замінюють положення чинного законодавства України.

Організації та об'єднання медіаторів/медіаторок можуть вільно визнавати цей Кодекс або брати цей Кодекс за основу при розробці власних етичних стандартів із обов'язковим посиланням на першоджерело та за умови забезпечення дотримання його положень.

1. Загальні положення

1.1. Національна медіаторська мережа Громадської організації «Ла Страда-Україна» (надалі «НММ») – це добровільне об'єднання медіаторів/медіаторок, а також посередників/посередниць (як складова частина НММ), створене Громадською організацією «Ла Страда-Україна» (надалі – «Організація») задля сприяння ненасильницьким шляхам вирішення конфліктів, допомоги сторонам конфліктів знайти взаємоприйнятний варіант вирішення ситуації, розбудові миру та захисту прав людини; протидії насильству, гендерній дискримінації, торгівлі людьми та жорстокому поводженню з дітьми тощо.

1.2. У цьому Кодексі терміни вживаються в такому значенні:

Національна медіаторська мережа Громадської організації «Ла Страда-Україна» (надалі «НММ») – це добровільне об'єднання медіаторів/медіаторок, які пройшли базову підготовку медіатора/медіаторки за програмою обсягом (тривалістю) не менше 90 год навчання, у тому числі не менше 45 год практичного навчання та/або пройшли навчання базовим навичкам медіатора/медіаторки (медіації) обсягом не менше 48 год до набрання чинності Законом України «Про медіацію» та мають відповідну сертифікацію від ГО «Ла Страда-Україна» й розділяють цінності ГО «Ла Страда-Україна».

Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора/медіаторки (медіаторів/медіаторок) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів.

Медіатор/медіаторка – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію.

Сторони медіації – фізичні, юридичні особи або групи осіб, які звернулися до медіатора/медіаторки (медіаторів/медіаторок) чи суб'єкта, що забезпечує проведення медіації, з метою запобігання виникненню або врегулювання конфлікту (спору) між ними шляхом проведення медіації та уклали договір про проведення медіації.

Конфлікт – особливий вид взаємодії, в основі якої лежать протилежні та несумісні цілі, інтереси, типи поведінки людей та соціальних груп, що супроводжуються

негативними психологічними проявами.

Медіатор/медіаторка полегшує процес спілкування сторін, допомагає глибше зрозуміти їхні позиції та інтереси, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми, надаючи можливість сторонам дійти згоди. Функції медіатора/медіаторки покликані сприяти сторонам у зустрічній активній поведінці для усвідомлення спільного значення проблеми, у бажанні працювати над проблемою і в пошуку оптимальних шляхів її вирішення.

1.3. За наявності запиту від сторін медіації, що відображається в договорі про проведення медіації, та за наявності у медіатора/медіаторки необхідної компетентності медіатор/медіаторка може проводити медіацію, надаючи оцінку суті конфлікту (спору) та поради щодо шляху його розв'язання. При цьому медіатор/медіаторка в жодному разі не ухвалює жодних рішень з приводу конфлікту (спору).

1.4. Медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора/медіаторки, самовизначення та рівності прав сторін медіації.

1.5. Реалізація положень цього Кодексу у діяльності медіаторів/медіаторок не повинна суперечити законодавству України та міжнародним стандартам захисту прав людини.

1.6. На медіатора/медіаторку покладається моральна та правова відповідальність встановлювати та підтримувати найвищі стандарти дотримання ідей миробудування, прав людини, гендерної рівності та прав дитини як усередині, так і поза межами робочого середовища. Завжди реагувати в межах можливостей на випадки порушень прав дитини та дорослих, зокрема жорстокого поводження, експлуатації, торгівлі людьми та дискримінації.

1.7. Медіатор/медіаторка не проводить медіацію між потерпілою особою та особою, яка вчинила правопорушення або злочин, стосовно всіх форм гендерно зумовленого насильства, зокрема домашнього насильства, у випадках торгівлі людьми, жорстокого поводження з дітьми, булінгу.

1.8. Медіатор/медіаторка має утримуватися від особистої участі в будь-яких видах діяльності сексуального характеру з особами віком до 18 років; зокрема у купівлі сексуальних послуг з залученням дитини, перегляді, виробництві чи розповсюдженні дитячої порнографії, дитячому секс-туризмі, торгівлі дітьми та будь-яких інших формах експлуатації та порушення прав дитини.

1.9. Медіатор/медіаторка має дотримуватися позиції нульової толерантності до сексуальної експлуатації та наруги відповідно до норм законодавства України, а також вживати всіх необхідних заходів із попередження та реагування на випадки сексуальної експлуатації та наруги.

1.10. Медіатор/медіаторка має підтримувати та поширювати ідеї суверенності України, її незалежності та неподільності.

2. Етичні вимоги до медіатора/медіаторки

2.1. Незалежність і нейтральність.

Медіатор/медіаторка:

- має бути незалежним/незалежною від впливу третіх осіб на процедуру та результат медіації;
- має бути нейтральною особою, яка не є зацікавленою у змісті спору;
- допомагає сторонам конфлікту (спору) налагодити комунікацію, проводити переговори, досягти порозуміння;
- надає сторонам медіації консультації виключно щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів.

2.2. Неупередженість.

Медіатор/ медіаторка:

- завжди повинен/повинна проводити медіацію тільки тих справ, у яких він/вона може залишатися неупередженим і справедливим;
- має бути неупередженим/неупередженою у ставленні до сторін, фактів, суджень у конфлікті (спорі);
- не має права оцінювати поведінку та погляди сторін медіації за винятком явного порушення ними правових та/або етичних норм або порядку проведення медіації.

2.3. Толерантність та недискримінація.

Медіатор/медіаторка має поважати людську гідність учасників/учасниць медіації та виявляти рівну увагу та доброзичливість до сторін медіації. Не може бути привілеїв чи обмежень у ставленні до учасників/учасниць медіації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

2.4. Конфіденційність.

Медіатор/ медіаторка повинен/повинна конфіденційно зберігати всю інформацію, отриману в ході медіації. Будь-яка інформація, конфіденційно повідомлена медіатору/медіаторці однією зі сторін, не повинна передаватися іншій стороні, за винятком випадків, якщо на це є згода іншої сторони або цього вимагає закон. Медіатор/медіаторка має дотримуватися вимог щодо конфіденційності, визначених цим Кодексом.

2.5. Чесність і щирість намірів.

Медіатор/ медіаторка:

- має забезпечити належне інформування сторін про процедуру медіації; прагне в кожному конфлікті (спорі) допомогти його учасникам/учасницям порозумітися та мирним ненасильницьким шляхом знайти взаємоприйнятне рішення конфлікту (спору);
- допомагає сторонам виявити та реалістично оцінити власні інтереси та потреби, а також напрацювати варіанти домовленостей та альтернативи сторін.

2.6. Добровільність і самовизначення медіатора/медіаторки.

Медіатор/медіаторка:

- з власної волі бере участь у медіації в конкретній справі. Загальні етичні передумови участі медіатора/медіаторки визначено розділом 3 цього Кодексу;
- може в будь-який момент відмовитися від участі в медіації;
- самостійно визначає сфери своєї спеціалізації в медіації та форму організації своєї медіаторської діяльності відповідно до вимог законодавства;
- може надавати послуги в комедіації (за участю кількох медіаторів/медіаторок), якщо це потрібно з огляду на складність, специфіку спору, множинність чи гендерний склад сторін, брак власного досвіду медіатора/медіаторки.

2.7. Компетентність медіатора/медіаторки.

Медіатор/ медіаторка:

- повинен/повинна бути компетентним/компетентною і мати необхідні знання у сфері медіації;
- дбає про підтримання та підвищення своєї кваліфікації, зокрема шляхом обміну досвідом з іншими медіаторами/медіаторками, участі у супервізії та інтервізії, самоосвіти тощо.

2.8. Етика відносин між медіаторами/медіаторками НММ.

Відносини між медіаторами/медіаторками мають будуватися на засадах взаємної поваги, слідування всім основним принципам етики медіатора/медіаторки, передбачених цим Кодексом.

3. Етичні передумови участі медіатора/медіаторки у медіації

3.1. До надання згоди на участь у процедурі медіації медіатор/медіаторка має пересвідчитися у власній компетентності та здатності зберегти неупередженість.

3.2. Медіатор/медіаторка має відмовитися від участі в процедурі медіації у випадку неможливості зберегти неупередженість, а також у разі конфлікту інтересів.

3.3. За наявності обставин, що можуть вплинути на незалежність, нейтральність або неупередженість медіатора/медіаторки, він/вона має повідомити про них сторони медіації і може проводити медіацію лише за наявності письмової згоди усіх сторін медіації та якщо він/вона впевнений у своїй здатності зберегти незалежність, нейтральність та неупередженість.

3.4. Процедура медіації є добровільною. Ніхто не може примусити сторони скористатися медіацією. Медіація – це добровільний процес, заснований на прагненні сторін досягти чесної та справедливої угоди.

Добровільність проявляється в тому, що:

- жодну сторону не можна примусити до участі в медіації;
- кожен/кожна учасник/учасниця може вийти з процесу медіації на будь-якому етапі;
- згода з результатом процесу медіації є також суто добровільною;
- сторони самі контролюють хід і результати медіації;
- послуги медіатора/медіаторки впродовж усієї процедури приймаються обома сторонами добровільно.

4. Етика поведінки медіатора/медіаторки у медіації

4.1. До початку процедури медіації медіатор/медіаторка:

- зобов'язаний/зобов'язана поінформувати сторони конфлікту (спору) про сутність та принципи медіації, роль, права та обов'язки медіатора/медіаторки та сторін у цій процедурі, право сторін звернутися до фахівців за відповідною консультацією;
- має пересвідчитися, що сторони медіації правильно розуміють надану медіатором/медіаторкою інформацію, включно з умовами забезпечення конфіденційності, а також усвідомлюють можливість їхньої відмови від участі в медіації на будь-якій її стадії без пояснення причин;
- не має права розголошувати конфіденційну інформацію щодо медіації та отриману під час медіації, за винятком випадків, передбачених законодавством і цим Кодексом, а також не має права використовувати таку інформацію у власних інтересах.

4.2. До початку медіації медіатор/медіаторка має поінформувати сторони медіації про те, що вимога щодо збереження конфіденційності не поширюється на інформацію про діяння, які загрожують життю, здоров'ю учасників медіації або третіх осіб, а також на інші випадки, визначені законом чи договором про проведення медіації.

4.3. Обов'язок нерозголошення конфіденційної інформації щодо медіації та отриманої під час медіації є безстроковим.

4.4. Медіатор/медіаторка забезпечує дотримання принципів самовизначення сторін, добровільної, рівної та активної участі сторін у процедурі медіації та розуміння сторонами умов і наслідків укладання угоди за результатами медіації, діє абсолютно об'єктивно по відношенню до кожної зі сторін, з повагою до процесу медіації.

4.5. Медіатор/медіаторка має право відмовитися від проведення медіації на будь-якому її етапі в разі:

- прояву агресії з боку учасника/учасниці медіації по відношенню до медіатора/медіаторки чи іншого/іншої учасника/учасниці медіації у вигляді фізичного чи психологічного насильства, погроз, шантажу тощо;
- прояву стороною медіації намірів, відмінних від примирення чи врегулювання конфлікту (спору), іншої недобросовісної поведінки; явної незаконності дій та

домовленостей сторін медіації;

- за наявності інших поважних причин.

4.6. Медіатор/медіаторка зобов'язаний/зобов'язана відмовитися від проведення медіації на будь-якій її стадії у разі втрати ним/нею нейтральності та неупередженості.

4.7. Медіатор/медіаторка допомагає налагодити комунікацію між сторонами. Медіатор/медіаторка не висловлює оцінок щодо змісту конфлікту (спору) та його учасників/учасниць і не надає порад щодо його вирішення (за винятком випадку, передбаченого п. 1.2. Кодексу) та не приймає жодних рішень щодо конфлікту (спору).

4.8. Медіатор/медіаторка має утриматися від обговорення зі сторонами медіації дій іншого медіатора/медіаторки, в тому числі в разі проведення медіації кількома медіаторами/медіаторками (комедіації).

5. Етичні аспекти винагороди та реклами діяльності медіатора/медіаторки

5.1. Медіатор/медіаторка надає сторонам повну інформацію щодо можливих способів оплати та розміру винагороди. Порядок розрахунків визначається в договорі про проведення медіації.

5.2. Медіатор/медіаторка не має права вимагати додаткову винагороду за результат медіації.

5.3. Медіатор/медіаторка має право рекламувати власну діяльність та просувати свої послуги. Реклама медіатора/медіаторки та медіації має бути достовірною і не повинна включати жодних гарантій щодо ймовірних результатів медіації.

5.4. Для потреб популяризації медіації, рекламних і навчальних цілей медіатор/медіаторка може збирати та поширювати знеособлену інформацію про кількість, тривалість, зміст та результативність проведених ним/нею медіацій, якщо інше не встановлено письмовою угодою учасників/учасниць медіації.